

Prikaz knjige

Željko Vranješ¹

PRIKAZ KNJIGE:
Iz Florschützova okvira: Kirurg Vatroslav Florschütz
(1879. – 1967.) riječju i slikom

Nakladnik: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i
Klinički bolnički centar Osijek

Jezik: hrvatski i engleski

Tisak: IBL d.o.o., Osijek

Oprema: tvrdo ukoričenje, 176 stranica

U listopadu ove godine u sunakladništvu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i KBC-a Osijek izišla je knjiga Stelle Fatović-Ferenčić i Marka Pećine *Iz Florschützova okvira: Kirurg Vatroslav Florschütz (1879. – 1967.) riječju i slikom*. Otisnuta je u povodu 100. obljetnice Florschützova izuma: ekstenzije prelomljenih udova suspenzijom na motki.

O Vatroslavu Florschützu (1879. – 1967.) mnogi su od nas liječnika čuli tijekom svog školovanja, ali i kasnije. Bio je plodan medicinski pisac, urednik Liječničkog vjesnika, vojni liječnik tijekom balkanskih ratova i Prvog svjetskog rata, primarni liječnik naših, u ono vrijeme najvažnijih, bolnica: Huttler-Kohlhoffer-Monspergerove bolnice u Osijeku, Bolnice milosrdnih sestara i Zakladne bolnice na Sv. Duhu. Zagrebačka bolnica, osobito Bolnica milosrdnih sestara, bila je važna u njegovom formativnom razdoblju. Ondje je prije odlaska na studij pomagao Dragutinu Mašku pri operacijama, ondje je stažirao nakon povratka sa studija, ondje je od 1906. do 1910. radio kao pomoćni liječnik specijalizant kirurgije na odjelu T. Wickerhausera, pridružujući se plejadi polaznika njegove glasovite kirurške škole. S druge strane, rad u osječkoj bolnici vrhunac je njegova stručnog i kreativnog stvaralaštva. Na stranicama knjige iznosi se detaljno i taj

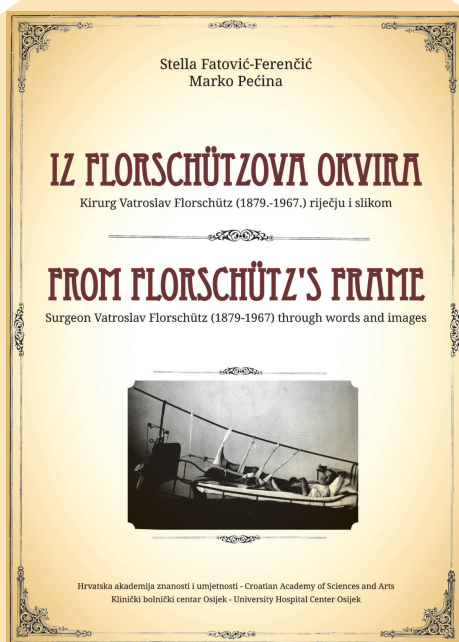
1 Prof.dr.sc. Željko Vranješ, ravnatelj Kliničkog bolničkog centra Osijek

15

HAZU

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA ZNANSTVENI I UMJETNIČKI RAD U OSIJEKU I
MEDICINSKI FAKULTET U OSIJEKU

1861 – 2011

Predstavljanje knjige
IZ FLORSCHÜTZOVA OKVIRA
autorice Stelle Fatović-Ferenčić i autora Marka Pečina
Medicinski fakultet u Osijeku
9. studenoga 2011.

Dizajn: Pavle Hegeđuš. Fotografije: arhiva HAZU. Tisk: Grafika Osijek 2011.

Plakat za predstavljanje knjige **IZ FLORSCHÜTZOVA OKVIRA** Kirurg
Vatroslav Florschütz (1879. – 1967.) riječju i slikom. Dizajn Pavle Hegeđuš

*Radno predsjedništvo.
9. studenoga 2011. Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku*

*Unuke Vatroslava Florschütza, Senka Bosner i Vlasta Sabljak
9. studenoga 2011., Medicinski fakultet Sveučilišta u Osijeku*

dio njegova života ugrađen u povijest i razvoj naše bolnice. Florschützovim se dolaskom u osječku bolnicu organizacija i provedba kirurške službe i postupaka temeljito promijenila. Porastao je broj operacija, a i kvaliteta njihova izvođenja. Poznato je, primjerice, da se prije Florschützova dolaska nisu radile apendektomije. Florschütz je s tom praksom prekinuo. Uz navedeno, počelo se s operacijama strume, radile su se gastroenterostomije, resekcije želuca i crijeva, operacije kamenaca u mokraćnom mjehuru, prostatektomije, ortopedski zahvati, osobito kod prirodnih deformacija nogu male djece, osteotomije, repozicije itd., a kloroform je zamijenjen eterom. Uvedana je i medularna i lokalna anestezija te rek-

*Uzvanici i radno predsjedništvo na promociji knjige.
23. studenoga 2011., Zagreb Atrij Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*

talna narkoza. Grad Osijek tako se i po svojim zdravstvenim uslugama približio susjednim medicinskim centrima pa, kako i sam Florschütz navodi, *Nije više bilo potrebno da se radi operacije putuje u Zagreb, Pečuh, dapače u Budimpeštu, Beč ili Graz, jer su se gotovo sve operacije mogle obaviti u Osijeku.*

Ipak, ono što će najsnažnije obilježiti Florschützovo razdoblje, što će se kasnije pokazati vrhuncem njegova kirurškog zapažanja i dosjetljivosti u liječenju prijeloma okrajina, svakako je metoda koju je u Osijeku osmislio i primijenio. Ona će biti prepoznata tek u vrijeme ratova koji su uslijedili i ući u medicinsku literaturu pod nazivom Balkanska metoda. Prvi je put o toj svojoj metodi izvijestio na kongresu kirurga u Beogradu koji je održan od 18. do 20. rujna 1911. Iste godine publicira članak naslovljen Liječenje kostoloma gornje i donje okrajine u dva nastavka. Članak je bogato ilustriran crtežima koji pojašnjavanju biome-

Radno predsjedništvo.

23. studenoga 2011., Zagreb Atrij Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Uzvanici na promociji knjige.

23. studenoga 2011., Zagreb Atrij Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

haniku kostoloma i repozicija, fotografijama rentgenograma s prikazom stanja prije i nakon liječenja te fotografijama pacijenata, uključujući i one kod kojih je primijenio metodu ekstenzije sa suspenzijom. Ukupno je prikazao jedanaest pacijenata od kojih je najmlađi imao 5, a najstariji 63 godine. Rad u osječkoj bolnici bio je prekinut odlaskom na ratište. Nakon povratka 1919. godine posvećuje se modernizaciji i izgradnji suvremenog kirurškog paviljona. U međuvremenu brine se za opremanje kirurgije kvalitetnim osobljem, šalje mlade liječnike na specijalizaciju, uvodi nove pristupe u kirurškom liječenju na području abdominalne kirurgije, ginekoloških operacija, kirurgije prsnoga koša, plastično-rekonstrukcijskih

zahvata, ozljeda lubanje i mozga i trauma općenito, a ovdje je izvršio prvu osteosintezu metalnim pločicama. Godine 1926. izvršena je prva osteosinteza radijusa na Kirurškom odjelu osječke bolnice, a 1928. prva direktna transfuzija krvi. Na području porodništva Florschütz je uveo bezbolni porođaj klizmama otopine ulja i etera, a primjenjuje i intraduralnu anesteziju. Dakle, osječka bolnica nimalo ne zaostaje po svojoj djelatnosti od onodobnih bolnica u susjednim zemljama, kao što ne zanemaruje isticanje uloge velikana koji su u njoj radili. Primjerice, u našem je glasilu Medicinski Vjesnik iz 2000. godine dio radova bio posvećen upravo Vatroslavu Florschützu. O njegovoj kontinuiranoj nazočnosti u bolnici, napokon, svjedoči i bista, čiji je autor akademski kipar Marijan Sušac.

Knjiga je promovirana ponajprije u Osijeku 9. studenog 2011. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku uz pozdravnu riječ dekana prof. dr. Aleksandra Včeva. O knjizi su tom prigodom govorili recenzent Antun Tucak, profesor emeritus, dr. Tonči Mišević, zamjenik ravnatelja Kliničkog bolničkog centra Osijek, te autorica prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić. Predstavljanje je bilo popraćeno prigodnim glazbenim programom u sklopu kojeg su nastupili učenici Glazbene škole Franje Kuhača.

Drugo predstavljanje knjige održalo se 23. studenoga 2011. u Zagrebu u Atriju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti uz proslav predsjednika Akademije, akademika Zvonka Kusića, koji je naglasio ulogu Wickerhauserove kirurške škole u Zagrebu u edukaciji kirurgije tijekom prve polovine 20. stoljeća. Istaknuo je važnu ulogu Akademijina Odsjeka za povijest medicinskih znanosti kao jedinstvenu takvu ustanovu na području Hrvatske te važnost projekta utemeljenja nacionalnog Muzeja medicine i farmacije u perspektivi.

Auditorij je u ime Razreda za medicinske znanosti pozdravio njegov tajnik, akademik Marko Pećina.

O knjizi su govorili recenzenti prof. dr. sc. Antun Tucak, prof. em., i doc. dr. sc. Željko Vranješ te autori prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić i akademik Marko Pećina.

U glazbenom je dijelu prisutne pozdravio akademik Frano Parać najavivši izvedbu skladbe akademika Marka Ruždjaka *Canto peregrino*, za flautu solo.

Oba događaja predstavljanja knjige odvijala su se u povodu obilježavanja 150. obljetnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.